O istorie neromantata a infaptuirii Romaniei Moderne / The Making of Modern Romania. A Snapshot History

Autor: Iacob, Gheorghe
Editura: SCOALA ARDELEANA
Cod de bare: 9786303144023

Descriere produs

Editie bilingva, romana-engleza
Traducere de Oana-Maria Frantescu; Prefata de Ioan-Aurel Pop
Colectia Istorie contemporana este coordonata de Prof. univ. dr. Vasile Puscas
Pledoaria lui Gheorghe Iacob pentru istoria scrisa cu temei, cu metoda, dar si cu mestesug si pasiune vine pe linia marilor antecesori moldoveni si in dreapta traditie a cugetului istoriografic general romanesc. a??Povesteaa?? sa despre trecut este viata reconstituita si lectie de viata deopotriva. Aceasta carte a laboratorului istoricului este si una de amintiri, si una de confesiuni, si una de idei istorice, si una de filosofie a istoriei, asa cum este o ars poetica pentru un literat care se respecta si care este respectat. (...) In aceasta carte se afla viata Tarii si viata unui Om. - Ioan-Aurel Pop
Din Cuprins:
Prefata
Argument
I. Oglinda unui profesor in istorie
II. Romania, Europa, Rusia. De ce drumul Romaniei a fost mereu spre Vest
III. Unire, legitimitate, demistificare. Rolul Iasului in istoria Romaniei
IV. Cuza, Carol I, Carol al II-lea. Marile figuri istorice care au condus Romania pe calea modernizarii
V. Invatam din istoria moderna a Romaniei?
Gheorghe Iacob este profesor al Facultatii de

Gheorghe Iacob

O ISTORIE NEROMANȚATĂ A ÎNFĂPTUIRII ROMÂNIEI MODERNE

THE MAKING OF MODERN ROMANIA A SNAPSHOT HISTORY

COLECȚIA
ISTORIE CONTEMPORANĂ

Gheorghe IACOB

O ISTORIE NEROMANȚATĂ A ÎNFĂPTUIRII ROMÂNIEI MODERNE

THE MAKING OF MODERN ROMANIA A SNAPSHOT HISTORY

Traducere de
Oana-Maria Franțescu

Prefață de
Ioan-Aurel POP

EDITURA ȘCOALA ARDELEANĂ

Cluj-Napoca, 2026

Colecția

ISTORIE CONTEMPORANĂ

coordonată de

Prof. univ. dr. VASILE PUȘCAȘ

© Editura Școala Ardeleană, 2026
Cluj-Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364-117.252; 0728.084.801
e-mail: office@scoalaardeleanacluj.ro,
redactie@scoalaardeleanacluj.ro
Difuzare: tel/fax 0364-117.246; 0728.084.803
e-mail: difuzare@scoalaardeleanacluj.ro, esadifuzare@gmail.com
www.scoalaardeleanacluj.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IACOB, GHEORGHE
O istorie neromanțată a înfăptuirii României moderne = The making of modern Romania a snapshot history / Gheorghe Iacob ; trad. de Oana-Maria Franțescu; pref. de Ioan-Aurel Pop. - Cluj-Napoca : Editura Școala Ardeleană, 2026
ISBN 978-630-314-402-3

I. Oana-Maria Franțescu (trad.)
II. Pop, Ioan-Aurel (pref.)

94

Editor: Vasile George Dâncu
Coperta: Manuela Oboroceanu

Nepoatelor mele,
Catherine-Alessandra (Boston)
și Maria-Alexandra (Iași)

O carte despre istorie, adică despre viață

Profesorul Gheorghe Iacob a mai scris o carte, de data aceasta una specială, cu gânduri ale sale despre trecut, despre prezent și chiar despre viitor, despre familia lui cea mare numită România și despre familia lui cea mică, numită Iacob (ei, cei de azi, se cheamă cu toții „Iacobini"), despre lume, adică – mai scurt spus – despre viață. Îl știu pe profesorul Iacob de destui ani ca să-mi pot permite anumite confidențe (spuse aici cu voia sa), deși cartea îl dezvăluie așa cum este, istoric de vocație, savant, cercetător, profesor, om sobru, direct, ușor ironic, plăcut, comunicativ.

În primul capitol, ni se spune, cu o artă narativă demnă de un prozator, cum a ajuns Gheorghe Iacob să fie istoric și ce poate să însemne meseria sau, de fapt, misiunea de istoric pentru Domnia Sa. Neamul vine de demult, dar îl cunoaștem – ca în cazul majorității românilor – de puțin timp. Strămoșii vor fi fost, secole la rând, truditori ai gliei sau actori ai muncii tăcute, ridicați unii, pe la 1800 și ulterior, la ranguri preoțești, funcționărești, la dăscălie și la alte onorabile meserii intelectuale, aducătoare mai mult de profit spiritual decât material. Tânărul, venit de la țară la Liceul „Negruzzi" din Iași și apoi la Universitatea lui Cuza, pare că poartă în sine toată înverșunarea istoriei noastre, dublată de dorința de a ajunge „om cu carte" și de a reuși. Reușita a venit și din credința că istoricul este ca un demiurg („un mic Dumnezeu") care – urmând reguli destul de precise – construiește lumi. Autorul răspunsurilor (la întrebările puse de reporteri) explică metodic importanța istoriei ca formă de cunoaștere, ca știință și ca disciplină școlară, deplânge ignoranța politicienilor și îi laudă pe profesorii care știu să sădească încrederea românilor în ei înșiși („în noi înșine"). Capitolul al doilea are în centrul său unirile românilor, adică ale noastre, care avem o zi națională legată de unire. Toți marii noștri istorici s-au ocupat, în forme variate, de unirea sau de unirile noastre. Gheorghe Iacob s-a aplecat mai ales

asupra Unirii de la 1859 – dar şi asupra celor care au urmat, până la 1918 – şi a eternizat în scrierile sale momentul Alexandru Ioan Cuza. Odată, într-un miez de toamnă, l-am ascultat vorbind în Palatul de la Ruginoasa, despre domnii Moldovei, dar mai ales despre Cuza, despre unirea de la 5 şi 24 ianuarie, dar mai ales despre Cuza, despre marile reforme din 1863-1865, dar mai ales despre Cuza, despre Doamna Elena, dar mai ales despre Cuza, despre Mihail Kogălniceanu şi Vasile Alecsandri, dar mai ales despre Cuza… Vorba curgea cătinel şi dulce ca un balsam, mângâietor şi blând, presărată cu butade, vorbe de duh şi maxime, care ieşeau parcă din adâncul înţelepciunii acestui neam al nostru românesc. Lumea asculta, mutată într-un alt univers şi vedea cum era viaţa de la 1860-1870, viaţa reînviată ca pe o scenă ivită aievea. Din vorba aceea meşteşugită, dar sinceră şi pură, am înţeles cum anumite personalităţi istorice pot deveni modele publice pentru urmaşi. Cuza, „în doar şapte ani, a creat un stat" şi, astfel, s-a înveşnicit, binemeritând toată recunoştinţa noastră. Marele domn – voia să ne spună oratorul – nu are nevoie însă de recunoştinţă pe această lume, ci de cunoştinţă, de cunoaştere, de cercetare. Iar cunoaşterea nu mai este pentru Cuza, ci pentru noi, ca să ştim cum se chiverniseşte un stat în clipe cruciale. Tot aici, la uniri, profesorul Iacob vorbeşte despre marii moldoveni din cultură şi are perfectă dreptate. Nu demult, la Iaşi şi apoi la Chişinău, am vorbit şi eu despre „cum am devenit moldovean", pentru că am aceeaşi convingere: majoritatea personalităţilor culturale româneşti de prim rang s-au născut şi/ori afirmat în Moldova. Cronicarii moldoveni ne-au convins că cel mai mare, mai bun, mai general şi mai frumos nume al poporului nostru este acela de „român" (nu „rumân"), că „de al Râm ne tragem" şi că, prin urmare, suntem meniţi să ne dezvoltăm la lumina civilizaţiei occidentale; Cantemir este primul român, cu o conştiinţă clară de român, ajuns să fie cărturar de talie europeană şi care s-a dus la ţarul Petru ca să vadă cum se aduce Occidentul în Răsărit şi să pună umărul la aceasta; Şcoala Ardeleană s-a maturizat după ce emulii ei l-au cunoscut pe Cantemir, venit pe filieră vieneză la Blaj; Eminescu, Creangă, Enescu, Sadoveanu, Iorga, Călinescu (format la Botoşani şi la Iaşi) răspund la titlurile de „cel mai mare poet", de „cel mai mare povestitor", de „cel mai mare compozitor", de „cel mai mare istoric" etc.; Kogălniceanu numea patrie, încă de la 1843, toată acea întindere de loc pe care se vorbea româneşte, definindu-ne identitatea prin limbă; cel mai articulat program de modernizare a culturii noastre s-a format şi afirmat la Iaşi, prin *Junimea* şi *Convorbiri literare*; marii istorici, precum Xenopol, Iorga

sau Gheorghe Brătianu, au fost profesori la Universitatea fondată de Cuza și abia apoi (unii) au ajuns la București. Astfel, este clar de ce „harta României se înclină într-o parte" – cum spune Gheorghe Iacob – adică atârnă greu înspre Moldova. Dumnezeu a pedepsit Moldova cu multe cazne, venite dinspre Răsărit (migratorii și alți venetici atacau primii Moldova, o jefuiau și se retrăgeau ultimii de aici, în comparație cu celelalte două țări românești), dar i-a dat (prin compensație) și un mare har, acela al cărturăriei, al culturii, al creației spirituale.

În capitolul următor, „incursiunile în viețile conducătorilor României moderne" ni-i evocă pe Cuza (nu putea să lipsească!), pe Carol I și pe Carol al II-lea. Fiecare este valorizat prin laturile pozitive, prin înfăptuirile de bine, prin intențiile de anvergură. Profesorul și istoricul ieșean se întâlnește aici cu „testamentul" ardelenilor Silviu Dragomir (un om nu se judecă numai după faptele sale, ci și după curățenia sufletească din spatele unor fapte, chiar și nefinalizate) și Octavian Goga („Nu câte-au fost îmi vin în minte,/ Ci câte-ar fi putut să fie"). Două interviuri se referă la momentul 2007, al admiterii României în Uniunea Europeană, la rolul general al civilizației europene și la rolul țării noastre de bastion înaintat spre răsărit al acestei civilizații. Alte două îi ating, cu oarecare cinism, pe diplomați, stăpânitori ai „artei de a manevra adevărul" și apropiați – unii – de zona de interferență cu spionajul.

În fine, ultima parte a lucrării născute din întrebări și răspunsuri se ocupă, modest, de anumite „momente de istorie". Pledoariile, bazate pe temeinice investigații, cunoștințe, cercetări proprii, sunt pentru revigorarea valorii Iașului la exigențele lumii contemporane, pentru rolul primordial al liberalilor în modernizarea României, pentru temeiurile alegerii zilei naționale la 1 Decembrie. Autorul pune punct anumitor atitudini deplasate, corectează clișee, îndepărtează teribilisme, spulberă iluzii: mitul perioadei interbelice ca „vârstă de aur" este adus la dimensiuni mai realiste („sărăcia cruntă a țărănimii"); demistificarea istoriei noastre este temperată prin îndemnul de a păstra ceea ce s-a impus ca fiind valoros („nu trebuie aruncat totul la lada de gunoi a istoriei"); tendința spre meditație a moldovenilor se cere dublată de mai mult pragmatism și activism („să acționăm în spiritul vremii"); goana după prinderea din urmă a Occidentului se cuvine ponderată (nici francezii „nu stau pe loc"); marile puteri nu au decis să rezolve problema românească la 1856 fiindcă ne-ar fi iubit peste măsură, ci pentru că era nevoie de un stat-tampon între trei imperii; Mihail Kogălniceanu a pledat pentru stabilirea capitalei României la București din realism politic, deși

iubea profund Iaşul; rolul programului trasat la 1848-1849 de „proiect naţional" al românilor şi al României până la Primul Război Mondial; nesiguranţa Europei din 1914 până astăzi, perioadă în care autorul înregistrează un nou „război de 100 de ani" etc.

De fapt, cartea aceasta de dialoguri reia toată istoria noastră modernă şi contemporană şi o „toarnă" în tipare inteligibile pentru publicul larg. Gheorghe Iacob pare un cronicar sfătos, descins din colbul arhivelor, dar care ne vorbeşte despre modernitate şi despre modernizare. Nu-i plac nici cuvintele de prisos, nici vorbăria goală, de aceea, atunci când scrie şi grăieşte se fereşte de redundanţă. Când ţine un discurs se gândeşte la ascultători, la timpul lor preţios şi, de aceea, oamenii care îl ascultă regretă încheierea prea devreme a rostirii. Istoricul ieşean este şi un organizator de instituţii, un excelent coordonator de cercetări istorice, un formator de tineri iubitori de trecut. A dat sute de pagini memorabile în tratatul de istorie al Academiei Române, în partea dedicată secolului al XIX-lea şi a scris sute de cărţi, studii şi articole pe marginea afirmării României ca stat naţional modern.

Pledoaria lui Gheorghe Iacob pentru istoria scrisă cu temei, cu metodă, dar şi cu meşteşug şi pasiune vine pe linia marilor antecesori moldoveni şi în dreapta tradiţie a şuvoiului istoriografic general românesc. „Povestea" sa despre trecut este viaţă reconstituită şi lecţie de viaţă deopotrivă. Această carte a laboratorului istoricului este şi una de amintiri, şi una de confesiuni, şi una de idei istorice, şi una de filosofie a istoriei, aşa cum este o *ars poetica* pentru un literat care se respectă şi care este respectat. Istoricul de faţă, ajuns la vârsta maturităţii în creaţia sa (istoria este o ştiinţă de acumulare – spunea David Prodan – iar opera istorică de referinţă vine mai târziu decât în alte domenii), îşi revarsă preaplinul experienţei spre cititor, dar o face cu adânc respect pentru adevăr, cu sfială, cu dorinţă de îndreptare, fără ostentaţie, fără semeţie şi fără să dea sfaturi. Se spune că cel mai uşor lucru pe lume sunt sfaturile date altora, iar cel mai greu să te cunoşti pe tine însuţi. Gheorghe Iacob nu dă sfaturi, iar pe sine se cunoaşte doar atât cât să ne ademenească în serile lungi să poposim, ca drumeţii de-odinioară la Hanu Ancuţei, lângă un pocal de vin rubiniu şi lângă o poveste rostită cu tâlc şi grai dulce. Povestea lui Gheorghe Iacob nu este însă un zbor al gândului, ci este istorie, adică viaţă trăită şi împărtăşită. Vă îndemn, de aceea, iubiţi cititori, să ne deschidem sufletele şi să ne înfruptăm şi noi din această istorie, căci

„nu este alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă decât cetitul cărților”. Așa cred aceia „din neamul moldovenilor” și așa s-ar cuveni să credem împreună, adică toți românii.

În această carte se află viața Țării și viața unui Om. Țara se cheamă România, iar omul se cheamă Gheorghe Iacob.

Ioan-Aurel Pop
Cluj-Napoca, 1 Decembrie 2017

ARGUMENT

Prefer introducerile scurte și clare. Prin urmare, voi încerca să răspund la câteva întrebări și să fac unele precizări.

Mai întâi, DE CE? După buna primire a celor două ediții ale lucrării *Istoria între adevăr și manipulare* (Cluj-Napoca, 2018, 2025), am decis să fac o selecție a textelor, alegând aproximativ jumătate, care să fie traduse în limba engleză. Proiectul a avut o motivație sentimentală și una pragmatică: - să poată fi citite de Kate, nepoata de la Boston (care știe limba română, dar la citit preferă engleza); - să fie accesibile și unui public din afara țării.

CE? Cartea cuprinde un text autobiografic, interviuri din presa scrisă, de la Radio Iași și de la mai multe posturi de televiziune din ultimele trei decenii. Selecția a urmărit mai ales criterii gazetărești. Se adaugă un text final, cu valoare de concluzii. Se construiește, astfel, o perspectivă diacronică asupra istoriei României pentru secolele XIX-XXI.

CUM? Interviurile au fost transcrise și corectate de mai multe ori (poate nu suficient?), încercând să păstrăm oralitatea dialogului.

PENTRU CINE? Se adresează tuturor celor interesați de istorie și adevăr.

MESAJELE: 1. Cine nu știe istorie poate fi ușor manipulat. 2. La nivel de națiune, dacă uităm istoria, ne pierdem identitatea.

MULȚUMIRI CĂTRE: - Cătălin Hopulele, care a „deșțelenit", transcris interviurile și a văzut întregul cu ochi de jurnalist; - Mircea-Cristian Ghenghea, care a corectat cu pasiune și acribie textul și a realizat prima tehnoredactare; - soția mea, Luminița Iacob și Ancuța Ceobanu, care au trudit la „finisarea" cărții; - Domnul Academician Ioan-Aurel Pop, care a avut bunăvoința și răbdarea să citească aceste „povestiri istorice" și să le prefațeze.

Prof. univ. dr. Gheorghe Iacob
1 decembrie 2025

THE MAKING OF MODERN ROMANIA

A SNAPSHOT HISTORY

Translated by
Oana-Maria Franțescu

To my granddaughters,
Catherine-Alessandra (Boston)
and Maria-Alexandra (Iași)

A book about history, that is, about life*

Professor Gheorghe Iacob has written another book, this time a special one, with his thoughts about the past, the present and even the future, about his big family called Romania and about his little family, called Iacob (they, today, are all called "Iacobs"), about the world, in short, about life. I have known Professor Iacob for long enough to allow myself a certain level of disclosure here (actually, with his permission), although the book reveals him as he is, a historian by vocation, a scholar, a researcher, a teacher, a serious person, direct, slightly ironic, pleasant, communicative.

In the first chapter, we are told with a narrative touch worthy of a prose writer, how Gheorghe Iacob came to be a historian and what a historian's profession or, in fact, mission represents to him. His lineage goes back a long way, but – as is the case with most Romanians – is only known recently. The ancestors will have been, for centuries, workers of the land or employed in modest positions. Some of them must have rose, around 1800 and later, to be priests, civil servants, teachers and other honorable intellectual professions of more spiritual than material profit. The young country boy, who joined the "Negruzzi" Highschool in Iași and then Alexandru Ioan Cuza University, seems to embody all the fierceness of our history, doubled by the desire to become an "educated man" and to succeed. Success also came from the belief that a historian is like a demiurge ("a little God") who - following quite precise rules - builds worlds. In this book, the interlocutor of all the reporters methodically explains the importance of history as a form of knowledge, as a science and as a school subject, deplores the ignorance of politicians and praises the teachers who know how to instill self-confidence in Romanian hearts ("ourselves alone").

---

* Foreword to Gheorghe Iacob, *Istoria între adevăr și manipulare*, Cluj-Napoca, 2018; ed. a II-a, 2025, the source we have selected some texts from for this book (our note – Gh. I.).

The second chapter focuses on the Romanian unifications, our unifications, who have a national union-related day. All our great historians have dealt, in various ways, with the union, or our unifications. Gheorghe Iacob focused especially on the Union of 1859 – but also on the subsequent ones until 1918 – and wrote for posterity about the period of Alexandru Ioan Cuza. Once, on a mid-autumn day, I listened to him speaking, in the Palace of Ruginoasa, about the rulers of Moldavia, but especially about Cuza, about the union of January 5 and 24, but especially about Cuza, about the great reforms of 1863-1865, but especially about Cuza, about Princess Elena, but especially about Cuza, about Mihail Kogălniceanu and Vasile Alecsandri, but especially about Cuza... His speech flowed away sweet as honey, comforting and gentle, sprinkled with jokes, wit and wisdom, which seemed to come from the depths of our Romanian people. The world listened, transported to another universe, and saw what life was like in 1860-1870, as if on a stage. From that artful speech, albeit honest and clean, I understood how certain historical figures can become public models for future generations. Cuza, "in just seven years, created a state" and, thus, earned his eternal glory, with our well-deserved gratitude. This great ruler – the orator would tell us – does not need gratitude in this world, but knowledge, awareness, and research. And knowledge is no longer for Cuza, but for us, so that we know how to govern a state in crucial moments. Here, at Union events, Professor Iacob talks about the great Moldavians in our culture and rightfully so too. Not long ago, in Iași and then in Chișinău, I myself spoke about "how I became Moldavian", because I have the same belief: most of the Romanian cultural leaders were born and/or settled in Moldavia. Moldavian chroniclers have convinced us that the greatest, best, most general and beautiful name of our people is that of "Romanian" (not "Rumanian"), that "we descend from Rome" and that, so, we are destined to grow in the light of Western civilization; Cantemir is the first Romanian, with a clear awareness, to become a European scholar, who went to Tsar Peter to see how the West is introduced to the East and to lend a shoulder to it; the Transylvanian School reached fruition when its members discovered Cantemir, who came to Blaj via the Viennese route; Eminescu, Creangă, Enescu, Sadoveanu, Iorga, Călinescu (educated in Botoșani and Iași) earned their respective titles of "the greatest poet", "the greatest storyteller", "the greatest composer", "the greatest historian", etc.; Kogălniceanu

called by the word *homeland*, since 1843, the entire stretch of land where Romanian was spoken, thus defining our identity through language; the most articulated program for the modernization of our culture was designed and initiated in Iași through the journals *Junimea* and *Convorbiri literare*; great historians, such as Xenopol, Iorga or Gheorghe Brătianu, taught at the University founded by Cuza and only then did they (some) arrive in Bucharest. Thus, it is clear why "the map of Romania leans to one side" – as Gheorghe Iacob says – meaning that it tilts heavily towards Moldavia. God punished Moldavia with many punishments, from the East (out of all the Principalities, the migrants would attack Moldavia first, plunder it and then withdraw from it last), but he also made up for it with the gift of grace, of scholarship, culture, and spiritual creation.

In the next chapter, "the journey into the lives of modern Romania's leaders" evokes Cuza (how else!), Carol I, and Carol II. Each is appreciated for their positive sides, their good deeds, and their far-reaching intentions. The professor and historian from Iași explores here the "testament" of the Transylvanians Silviu Dragomir (a man is not judged only by his deeds, but also by the pure heart behind some deeds, albeit unfinished) and Octavian Goga ("I don't remember how many there were,/ But how many there could have been"). Two interviews refer to the year 2007, when Romania joined the European Union, to the general role of European civilization and to the role of our country as an eastward pillar of this civilization. Two others touch, with some cynicism, upon diplomats, experts in the "art of manipulating the truth" and – some of them – bordering espionage.

Finally, the last part of this book born from questions and answers deals, modestly, with certain "snapshots of history". In the light of thorough investigation, knowledge, and his own research, the author pleas for a renewed appreciation of the city of Iași in the context of the contemporary world, and of the role the liberals played in the modernization of Romania; and presents the reasons for establishing the national day on December 1st. The author corrects certain misplaced attitudes and clichés, removes excesses, shatters illusions: he brings the myth of the interwar period as a "golden age" to more realistic dimensions ("the cruel poverty of the peasantry"); he keeps in check the demystification of our history with a suggestion to preserve what has been established as valuable ("not everything should be thrown into the dustbin of history"); suggests more

pragmatism and activism to balance the tendency of Moldavians towards meditation ("let's act in the spirit of the times"); tempers the rush to catch up with the West (the French "aren't standing still" either); opinionates that the great powers decided to solve the Romanian problem in 1856 not because they loved us that much, but because a buffer state was needed between three empires; Mihail Kogălniceanu advocated establishing the capital of Romania in Bucharest out of political realism despite his deep love of Iași; the role of the agenda outlined in 1848-1849 as Romania's "national project" until World War I; the perpetual insecurity of Europe from 1914 on, a period in which the author records a new "100-year war", etc.

In fact, this book of dialogues revisits all of our modern and contemporary history and "molds" it into patterns the general public can digest. Gheorghe Iacob sounds like a wise chronicler, descended from the archives, but who speaks to us about modernity and modernization. He does not like unnecessary words or empty talk; so, when he writes and speaks, he avoids redundancy. When he gives a speech he is considerate of his listeners' time, and his listeners regret the premature end of his speech. This historian from Iași is also an organizer of institutions, an excellent coordinator of historical research, a trainer of young enthusiasts of the past. He contributed hundreds of memorable pages to the history treatise of the Romanian Academy in the section dedicated to the 19th century, and wrote hundreds of books, studies and articles on the rise of Romania as a modern national state.

Gheorghe Iacob's plea for a history well-written, with reason and method, but also with art and passion, aligns with the great Moldovan predecessors, and in the righteous tradition of the general Romanian historiography. His "story" about the past is both a work of life and a lesson of life. This book issued from a historian's lab is packed with memories, confessions, ideas about history, and the philosophy of history, like an *ars poetica* for a self-respecting, and well-respected, scholar. The historian of today, having reached the age of intellectual maturity (history is a science of accumulation – said David Prodan – and the historical work of reference comes later than in other domains), pours out his overflowing experience to the reader, but he does so with deep respect for the truth, with modesty, with a desire to correct, without ostentation, without arrogance and without giving advice. It is said that the easiest thing in the world is giving

advice to others, and the hardest is to know yourself. Gheorghe Iacob does not give advice, and he knows himself only enough to entice us in the long evenings to stop, like the travelers of yore at Hanu Ancuței, have a glass of ruby wine and hear a story full of meaning and told in a mild language. Gheorghe Iacob's story is not a flight of thought, but history, that is, life lived and shared. So please, dear readers, open your souls and enjoy this history, for "there is no more beautiful and useful pastime than reading books." That is what those "of the Moldavian nation" believe, and that is what we, all Romanians, should believe together.

In this book you will find the Country's life and a Man's life. The Country is called Romania, and the Man is called Gheorghe Iacob.

Ioan-Aurel Pop
Cluj-Napoca, 1 December 2017

INTRODUCTION

I prefer brief and clear introductions. That is why I will try to answer a few questions and provide some explanations.

First, WHY? Having seen the warm reception of the first and second editions of *Istoria între adevăr și manipulare* (Cluj-Napoca, 2018, 2025), I decided to select about half of the texts in this book to be translated into English. This project stems from a sentimental reason and a pragmatic one: I hope my granddaughter Kate can read them (she lives in Boston, can speak Romanian, but prefers reading in English); and I would like these texts to be accessible to an international readership as well.

WHAT? The book includes some personal history, a number of interviews I gave for the written press, for Radio Iași and several television stations over the last three decades. The selection was based mainly on journalistic criteria. A final section is meant to draw some conclusions. Thus, this book represents a diachronic perspective on the history of Romania over two centuries, 19th to 21st.

HOW? The interviews were transcribed and reviewed several times (maybe not enough?), in an attempt to preserve the orality of the dialogue.

FOR WHOM? The book is written for all those interested in history and historical truth.

MESSAGES: 1. Anyone ignorant of history is vulnerable to manipulation. 2. At the national level, if we forget our history we will lose our identity.

MY GRATITUDE GOES TO: - Cătălin Hopulele, who unscrambled the interviews, transcribed them, and oversaw the whole thing with a journalist's eye; - Mircea-Cristian Ghenghea, who passionately and meticulously corrected the text and put the first draft

together; - my wife, Luminița Iacob, as well as Ancuța Ceobanu, who toiled over the fine details of the book; - Ioan-Aurel Pop, Member of the Romanian Academy, for his kindness and patience to read this collection of "historical stories" and preface it.

Professor Gheorghe Iacob
December 1st, 2025

Cuprins

O ISTORIE NEROMANȚATĂ
A ÎNFĂPTUIRII ROMÂNIEI MODERNE

O carte despre istorie, adică despre viață (Prefață de Ioan-Aurel Pop) 7
ARGUMENT 13
I. Oglinda unui profesor în istorie 15
I.1. O familie de pe Jijia. Perspectivă socio-educativă 15
II. România, Europa, Rusia.
De ce drumul României a fost mereu spre Vest 29
II.1. De 200 de ani încercăm să preluăm modelul vestic și nu reușim. Avem nevoie de mai multă voință 29
II.2. Trebuie să ne vedem în Europa, fiindcă am fost acolo dintotdeauna. Liderii noștri politici nu considerau că România este în coada Europei, se considerau europeni 36
II.3. Vor mai dura niște decenii până vom fi la nivelul Europei occidentale. Ne trebuie mai multă demnitate și un moral ridicat 50
II.4. România și Al Doilea Război de 100 de ani. Proiectul Putin – unde stabilim noul zid al Berlinului: pe Prut? pe Nistru? pe Don? 64
II.5. România vs. Rusia. URSS a fost între învingători la sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, iar negocierile din 1944-1945 dintre Stalin, Churchill și Roosevelt au fost clar o „afacere” 70
II.6. Diplomația este, în ultimă instanță, o artă, arta de a manevra adevărul 83
II.7. Diplomații nu sunt spioni, spionii nu sunt diplomați, dar există o anumită zonă de interferență 96
III. Unire, legitimitate, demistificare. Rolul Iașului în istoria României... 113
III.1. Noi, românii, am făcut Unirea, nu am primit-o în dar de la Marile Puteri europene 113
III.2. România s-a format după model francez, un stat centralizat. Ce s-a întâmplat la Alba Iulia e un act unic în istorie 131
III.3. Avem trei argumente care dau legitimitate actelor de la 1918: cel istoric – vechimea, cel etnic – majoritatea și cel geostrategic 138
III.4. Dacă renunțăm a repeta valoarea Iașului în istorie, vor veni alte orașe care vor acoperi locul în tradiție 155
III.5. În România sunt multe dispute legate de demistificare. Nu trebuie aruncat totul la lada de gunoi a istoriei 162

IV. Cuza, Carol I, Carol al II-lea. Marile figuri istorice care au condus România pe calea modernizării 177
IV.1. Primul domn al României, Alexandru Ioan Cuza, avea un farmec deosebit, curaj şi o mare demnitate 177
IV.2. Portretul politic al lui Alexandru Ioan Cuza. 10 calităţi prin care va fi ţinut minte în istorie 190
IV.3. Carol I era temeinic, un neamţ clasic, cu multă voinţă. A existat un pericol al abdicării, dar a fost şi un joc politic 207
IV.4. În Estul Europei, cel mai bun cunoscător în probleme externe era Carol I 219
IV.5. Carol al II-lea impunea respect, a demonstrat hotărâre. Cred, însă, că istoria, în final, îi va sublinia în special neîmplinirile şi defectele 224
V. Învăţăm din Istoria modernă a României? 235

THE MAKING OF MODERN ROMANIA
A SNAPSHOT HISTORY

A book about history, that is, about life (Forward by Ioan-Aurel Pop) 265
INTRODUCTION 271
I. A teacher's reflection in history 273
I.1. A family on the banks of the Jijia river. A socio-educational perspective 273
II. Romania, Europe, Russia. Why Romania has always faced West 287
II.1. We have been trying to adopt the Western model for 200 years and we are failing. We need more willpower 287
II.2. We must consider ourselves already in Europe, because we have always been there. Our political leaders did not consider Romania to be on the outskirts of Europe, they considered themselves Europeans 295
II.3. It will take a few more decades for us to reach the level of Western Europe. We need more dignity and higher spirits 309
II.4. Romania and the Second 100 Years' War. The Putin Project – Where Do We Establish the New Berlin Wall: on the Prut? on the Dniester? on the Don? 324
II.5. Romania vs. Russia. The USSR was among the victors at the end of World War II, and the 1944-1945 negotiations between Stalin, Churchill and Roosevelt were clearly a "deal" 330

II.6. Diplomacy is, ultimately, an art – the art of manipulating the truth 343
II.7. Diplomats are not spies, spies are not diplomats, but there is a certain area of interference 356
III. Unity, legitimacy, historical truth. What the city of Iași/Iassy did for the history of Romania 373
III.1. We, Romanians, made the Union, we did not receive it as a gift from the Great European Powers 373
III.2. Romania was made following the model of France, a centralized state. What happened in Alba Iulia is a unique act in history 391
III.3. We have three legitimate arguments for the acts of 1918: the historical one – time, the ethnic one – the majority, and the geostrategic one 398
III.4. If we stop reiterating the value of Iași in history, other cities will take its place in our historical tradition 415
III.5. In Romania, there are many disputes related to demystification. Not everything should be thrown into the dustbin of history 423
IV. Alexandru Ioan Cuza, Carol I, Carol II. The great leaders who made modern Romania 437
IV.1. The first ruler of Romania, Alexandru Ioan Cuza, had a special charm, courage and great dignity 437
IV.2. The political portrait of Alexandru Ioan Cuza. 10 qualities history will remember him by 450
IV.3. Carol I was thorough, a classic German, with a strong will. There was a danger of him abdicating, but this was also a political game 467
IV.4. In Eastern Europe, Carol I was the best expert in foreign affairs 480
IV.5. Carol II commanded respect, demonstrated determination However, I believe that history will see his shortcomings first 485
V. Lessons to learn from the modern history of Romania 495